

עין משפט
נר מצוה

צ א מיי פ"ב מהל' טומאת אכלקין

הטלוי':

ב [מיי] פ"א מהל' אבות

הטומאה הלכה ז':

צא ג מיי פ"ה מהל' מלקלות אסורות

הלכה י':

צב ד מיי פרק י' מהל' איסורי ביאה הלכה ט"ז טוש"ע יו"ד סי' קנז

ס"י:

שיטה מקובצת

אל וא"ת והא בריל קדישם הכל קרוש. ג"כ עיין תוס' ובהם דף קיד ע"א ד"ה וקסבר:

רבינו גרשום

אסור שליח נמי אסורה ולא צריך קרא למיסרא: לא נצרכה אלא אפי' שעשאן לביצין קדרה כלומר אפי' בשילן ביותר כציקי קדרה שמבשלין ביותר אין מטמאין טומאת מלקלות. לעולם לטומאת אוכלין מיבעי ליה אי מטמא טומאת אוכלין ואם לאו ואי אמרת תנינא דמטמא טומאת אוכלין עור ששלקו אפי' שאר עורות מטמאין טומאת אוכלין כי שלקו חיבעי ליה עדיין עור חמור דמאי: א"ר אלעזר לא שנו אלא שאין עמה ולד כלומר מה דתנן שליח שיצאתה מקצתה אסורה באכילה דאין שליח בלא ולד אלא שאין עמה ולד במעי בהמה אבל יש עמה ולד במעי הבהמה אין חוששין לולד אחר דלא נימא אנ"פ שיש במעיה ולד שמה ולד אחר יצא עמה וריצא חוץ ממחיצתו הוה עם ושלחא ואסורה באכילה אלא דאי כי יש במעיה ולד אנ"ג דיצאתה השליח מותרת באכילה דאין חוששין לולד אחר: אלא אי אימור הכי אימור א"ר אלעזר לא שנו אלא שאינה קשורה בולד כו' כלומר מה דתנן שליח שיצאתה מקצתה אסורה באכילה אלא שמצא ולד במעיה ואין השליח קשורה באותו ולד אין אותה שליח מאותו ולד וחיישין לולד אחר שמה יצא עמה ולד אינו נימוח אבל קשורה השליח באותו ולד שנמצא במעיה אין חוששין לולד אחר. ויוחנן אמר אנו אין לנו אלא שליח בלא ולד אלא שאין עמה כו' כלומר שלא נמצא עמה ולד במעיה אבל נמצא עמה ולד במעיה בין קשורה כו'. תניא כותיה דר' אלעזר כו' כלומר דביקשור תליא מילתא: הר"י מטיל עליה חומר שני ולדות כו' כלומר לה במעיה ונותנין עליה חומרי שני ולדות תשב שבעים (שמונים יום) ימי טומאה ונקבה ולא תהא לה ימי טהרה אלא ל"ג ימים: המבכרת שהפילה. שליח ישליכנה לכלבים. כלומר מותרת לישראל בטהרה: מ"ט רובא בר

מקדש הוא כלומר בין זכרים בין נקבות כולן קדישים הן אם בהמת קדישים היא שהפילה. אילן שמשיר פירותיו כלומר טוען פירות יותר מראי עד ששורבין ענפי אילן: כי היכי פרסוס אלף דלדריזי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקצר מטעם פרסוס כיון דאפילו ילדה דבר הקדוש לא צעי קבורה משום דצטל: **רובא** בר מיקדש הוא. משום דליכא נדמה דלא קדיש קאמר רוצא ולא כולה וא"ת ז' והא בולד קדשים הכל קדוש כדמוכח בתמורה בסוף פרק ט' (כל הקרבנות) (דף יז. ט.) דקאמר אלל כלאים טומטוס ואנדרוגינוס אי אתה מוצא אלף בולדות קדשים אלמא כלאים הנוגד מצהמה קדושה קדיש וכ"ש נדמה כדמוכח במרובה (צ"ק עט.) דקאמר השתא כלאים מרצה ליה נדמה מצעיא וי"ל דסוגיא דהתם כמאן דאמר ולדות קדשים צמעי אמן הן קדושים והכא למאן דאמר דהוימן הן קדושים * והא דנפל קדוש הכא היינו משום דליפנין מצבור דקדוש צצכורה כדררשינן ט' כצכריתות מדכתיב שגר אי נמי אפילו למאן דאמר צמעי אמנן הן קדושים נקט הכא רוצא משום דליכא דמות דיונה דלא קדיש: ד' נוע' היטב מוספות וצחים פד: דג"ה ומוציא ועוד שם קיד. סד"ה וקסבר]

עז:

בנבֿלָתָה וְאֵא בעור וְאֵא בעצמות. וא"ת אמאי לא מיייתי מתני' דהעור והרוטב (לקמן קי:.) דתנן כהדיף דהעור אינו מטטקף לטמא טומאת נבלות וי"ל דמיייתי מהכא משום דרצה בר רב חנא קאמר עלה לא נצרכה אלף עשאן לניקי קדרה דלמתני'

לא מצי למימר דמתני' אינטרין

לאשמועינן משום צירוף דאין מטטרפין: **וְאֵא בעור**. כשאין עליו חית צפר דהכי אמר צהעור והרוטב

(לקמן קכ:.) והתם נמי דרשינן צנבלתה ולא צקולית סתומה ושקולין הן': **המפלת** מין בהמה וחיה. לא הוי מצי למינקט נפל

משום דתוך שלשה מולין צו את השליח כדאמר י' רצא צפ' המפלת (מה' דף סו:.) **הַרְיֵנִי מִשִּׁיר עֲלִיה** חומר ב' וָדֹדוֹת. צקונטרס פי' דאתא כרצנן אצל מתוך הלשון דחומר שני ולדות משמע כר"מ דחשיז ולדות צהמה חיה ועוף וכגון דהך צהמה הויא זכר דאי הויא נקבה לא נפקא מינה מידי צחששא של שליח אס לא היכא דחד קודם שקיעת החמה וחד לאחר שקיעה כדאמרנינן גבי סנדל צפרק המפלת (שם דף סה:) אי נמי י"ל דאתא מתני' כרצנן דלא צחצינא ליה ולד וחומר שני ולדות הוי משום שליח גופה ולא משום צהמה ונותנין לה חומר זכר ונקבה ומיהו אי כרצנן אחיא הוה ליה למימר תשז לזכר ולנקבה ולגדה דשמה אין כאן ולד אחד ולפירוש הקונטרס אחי שפיר הא דלא קאמר ולגדה דהיינו חומר שני ולדות דקאמר וא"ת לא שנו מה שפירש דנקט צהמה וחיה דוקא אלל הפילה נפל לא חיישינן לולד אחר כיון דילגה כי אורחא הא מתני' ילדה כי אורחא וחישינן צאינה קשורה לולד אחר ומאי קייעמא מיייתי לר' אלעזר דצרכה קשיא ליה מהך צרייתא דנקט חיה ועוף דווקא וסייעמא לר' יוחנן וי"ל דאין דצבר תלוי צבי אורחיה אלף פשיטא ליה למסדר הש"ס דצבורת האדם תלוי הטעם שרגילה שליטה להתעבז אצל אחר צהמה וחיה ועוף לא שגא צמעי אשה ולא שגא צמעי צהמה אין השליח רגילה להפכר מן הולד אפי' ילדה הצהמה צר קיימא וא"ת דהכא קתני שמה נימוח משמע דספקא הוה וא"כ אמאי אסורה השליח

צאינלה כשילמה מקצתה ויש עמה ולד והא ספק ספיקא הוה שמה אין כאן ולד אחר ואפי' את"ל יש כאן שמה אין צאותו מקצת רוצא ולד ובצפ"ק דצצא קמא (דף יב. ט.) משמע דצספק ספקא שרי דדייקין מיניה דאין מקצת שליח צלא ולד הא יש מקצת שליח צלא ולד הוה ליה למשרי מספק ספיקא וי"ל דצצרייתא דקתני שמה היינו צשליח הצאה אחר הולד ולעיל איירי צשליח הצאה קודם ולד אי נמי אסורה צאינלה משום דגורין מקצתה אטו רוצא כדמסיק צצ"ק: **סמוך** מיעוטא דנדמה לַמַּחֲצֵה דנקבות כו'. והא דתנן צפ"ג צצבורת (דף כא:) צהמה גסה שצפעה חררת דס הרי

זה תקצר ונפטרה מן הצבורה ולא אמרינן ישליכנה לכלבים מהאי טעמא דהכא דהתם לא אמרינן תקצר אלף כדי לפרסם דנפטרה מן הצבורה כדאמר התם ומה שאין דוחה לומר שם כן אלף משום

קושא דפרין אר' חייא דאמר וכי מאחר דאינה מטמאה צמגע וצמשא אמאי תקצר ומשני כדי לפרסמה כו' צלאו הכי נמי היה צריך לטעם פרסוס אלף דלדריזי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקצר מטעם פרסוס כיון דאפילו ילדה דבר הקדוש לא צעי קבורה משום דצטל: **רובא** בר מיקדש הוא. משום דליכא נדמה דלא קדיש קאמר רוצא ולא כולה וא"ת ז' והא בולד קדשים הכל קדוש כדמוכח בתמורה בסוף פרק ט' (כל הקרבנות) (דף יז. ט.) דקאמר אלל כלאים טומטוס ואנדרוגינוס אי אתה מוצא אלף בולדות קדשים אלמא כלאים

הנוגד מצהמה קדושה קדיש וכ"ש נדמה כדמוכח במרובה (צ"ק עט.) דקאמר השתא כלאים מרצה ליה נדמה מצעיא וי"ל דסוגיא דהתם כמאן דאמר ולדות קדשים צמעי אמנן הן קדושים והכא למאן דאמר דהוימן הן קדושים * והא דנפל קדוש הכא היינו משום דליפנין מצבור דקדוש צצכורה כדררשינן ט' כצכריתות מדכתיב שגר אי נמי אפילו למאן דאמר צמעי אמנן הן קדושים נקט הכא רוצא משום דליכא דמות דיונה דלא קדיש: ד' נוע' היטב מוספות וצחים פד: דג"ה ומוציא ועוד שם קיד. סד"ה וקסבר]

הדרן עלך בהמה המקשה

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

לטומאם נבלות. אס נעשה צפר להחשב כנבלת החמור ענמה: **לא נצרכה**. למטעיניהו דהא ודאי לאו צפר נינהו: **אלא שנעשה לניקי קדרה**. צשנן הרצה עם מצלין: **לעולם לטומאם אוכלין**. ט' ומתני' לא איפשיט דהתם עור ששלקו תניא וצבור צהמה אחרת קמייירי אצל עור חמור מאיס: **אלא שאין עמה ולד**. צאותה צצפנים: **אצל יש עמה ולד**. ורואים אנו דאשו ורובו לפנים:

אין חוששין. שמה עוד היה ולד אחר עם זה ויאל ושלח זו שלו היא זהה צצפנים צבר יתה שלימו ומ"מ שליח זו אסורה דשמה של ולד אחר היתה: **והאמר ר' ירמיה לחומרא אמרה ר' אלעזר**. דבר זה שהיה מחמיר מר' יוחנן: **לא שנו**. דאסורה צאינלה דמשמע אפילו יש עמה ולד צפנים: **אלא שאינה קשורה צו**. דהתם איכא למימר לזה צצפנים היתה שליח אחרת ונמוחה וילתה ושלח זו של ולד אחר היתה ונמוח ויאל: **אצל קשורה צו**. ודאי שליח זו שלו היתה ומותרת צאינלה: **ור' יוחנן אמר אנו אין לנו**. שתהא אסורה צאינלה: **אלא שליח**. שיטתה מקצתה ואין עמה ולד צפנים דהתם חיישינן שמה יאל מיחוי הולד שס: **אצל יש עמה ולד**. אפי' אינה קשורה צו מותרת דצדידיה תלינן לה: **מין צהמה חיה ועוף**. ורצנן היא דאמרי צמסכת נדה (דף כב.) כל שאין צו מלורם אדם אינו ולד: **אין חוששין לולד אחר**. ואס נפתח הקצר צלא דס דהואי לידה יציסתא טטורה: **אינה קשורה צהן הריני מטיל**. על אשה הזאת: **חומר שחי ולדו**. דחוששין שמה היה צשליח זו ולד גמור נקבה ותשז עליו לנקבה ואפי' צלידה יציסתא טמאה צצועיס כדין נקבה מחמת ספק ולד אחר וגם חומרו של זה נטיל עליה ונאמר ולד זה משליח זו ולא היה צה ולד אחר חו אינה ולד ואין לה שום ימי טוהר והיינו חומר שחס לא נמאל זה עמה קיי"ל צמסכת נדה (דף כד:) המפלת שליח תשז לזכר ולנקבה ונותנין לה מיהא ימי טוהר של זכר דאין שליח צלא ולד אצל לו אין ימי טהרה: **שמה נימוח שפיר של שליח זו**. והוא היה ולד גמור: **ושמה נימוחה שליטה של שפיר זו**. ושלח זו לאו שלו היתה. אלמא

דניכחוש שאני לן צין קשורה לשאינה מספקין לה צשליח הצבור: **דבר הקדוש צצבורה**. אס היה זכר: **נדמה**. קונטרפייט"א. רחל צילדה מין עז או עז צילדה דומה לרחל ואמרינן צצבורת (יב.) דלא קדיש דכתיב אך צבור שור [צמדבר יט] עד שיהא הוא שור וצבורו שור: **וכל היוולדו דרכן לילד מחלס זכרים ומחלס נקבות**. הלכך ולד זה ספק זכר ספק נקבה ונקבה לא קדשה ואת"ל זכר הוא שמה נדמה הוא: **הוו לכו זכרים מיעוטא**. ולמיעוטא לא חיישינן: **רוצא צר מיקדש הוא**. צין זכר וצין נקבה חוץ מנדמה: **יש צו משום רפואה**. כגון משקה או סס או לחש שלוחש על המכה: **אין צו משום רפואה**. כגון שעושין שלא על החולי כגון קצורת שליח צפרשת דרכיס וכיואל צהס שדומין לניחוש: דניכחוש

שאני לן צין קשורה לשאינה מספקין לה צשליח הצבור: **דבר הקדוש צצבורה**. אס היה זכר: **נדמה**. קונטרפייט"א. רחל צילדה מין עז או עז צילדה דומה לרחל ואמרינן צצבורת (יב.) דלא קדיש דכתיב אך צבור שור [צמדבר יט] עד שיהא הוא שור וצבורו שור: **וכל היוולדו דרכן לילד מחלס זכרים ומחלס נקבות**. הלכך ולד זה ספק זכר ספק נקבה ונקבה לא קדשה ואת"ל זכר הוא שמה נדמה הוא: **הוו לכו זכרים מיעוטא**. ולמיעוטא לא חיישינן: **רוצא צר מיקדש הוא**. צין זכר וצין נקבה חוץ מנדמה: **יש צו משום רפואה**. כגון משקה או סס או לחש שלוחש על המכה: **אין צו משום רפואה**. כגון שעושין שלא על החולי כגון קצורת שליח צפרשת דרכיס וכיואל צהס שדומין לניחוש: דניכחוש

שאני לן צין קשורה לשאינה מספקין לה צשליח הצבור: **דבר הקדוש צצבורה**. אס היה זכר: **נדמה**. קונטרפייט"א. רחל צילדה מין עז או עז צילדה דומה לרחל ואמרינן צצבורת (יב.) דלא קדיש דכתיב אך צבור שור [צמדבר יט] עד שיהא הוא שור וצבורו שור: **וכל היוולדו דרכן לילד מחלס זכרים ומחלס נקבות**. הלכך ולד זה ספק זכר ספק נקבה ונקבה לא קדשה ואת"ל זכר הוא שמה נדמה הוא: **הוו לכו זכרים מיעוטא**. ולמיעוטא לא חיישינן: **רוצא צר מיקדש הוא**. צין זכר וצין נקבה חוץ מנדמה: **יש צו משום רפואה**. כגון משקה או סס או לחש שלוחש על המכה: **אין צו משום רפואה**. כגון שעושין שלא על החולי כגון קצורת שליח צפרשת דרכיס וכיואל צהס שדומין לניחוש: דניכחוש

מסורת הש"ס

א) עירובין כח: ט) נדה כו: א) שבת סא: ד) [שבת שם ע"ש היטב ובפרש"י דהתם] ט) צ"ל וממתניתא, ו) ע"י מוס' לקמן קכו: ד"ה צנבלתה, ז) ז'ל' רכ, ט) ז'ל' יס צקרבנות], ט) [לימא שם אלף צצבורת ג.א.

תורה אור השלם

1. וכי ימות מן הבחקה אֲשֶׁר הוּא לָבֶם לֹא־בִלְבָּהּ הַנֶּגַע בְּנִבְלָתָהּ יִקְוָא עַד הַקָּרָב: ויקרא יא לט

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רובא וכו' והא דנפל קרוש. עיין וצחים דף פ"ב ע"ב מוס' ד"ה ומוציא:

זעירי רש"י

קונטרספיט"א [קונטרספיט"א]. דומה לסוג אחר.

מוסף רש"י

עור ששלקו. מטמא, אצל צמחצבה גרידתא לא, ושלח אפילו צמחצבה גרידתא (שורבין כח:) דקי"ל דצמחצבה משויא אוכלא כל מידי דמצי למיכליה ואפי"ג דלאו אורחיה (לקמן קכא.) חומר שני ולדות. אס זה זכר חיישינן דלמא נקבה הוה האוה דשליח ותשז לזכר ולנקבה, ולרצנן דלמרי המפלת חיה ועוף אפילו ולד מאי חומרא איכא לה צנושים (נדח כז.) שאני אומר. ולד היה עם השליח ונימוח שפיר של שליח. שפיר, ולד (שם.) שמה נימוחה שליותו זה ששפיר. כלומר ושליותו של זה שלפניו נימוח וחו אינה שגל, האולו לאינה קשורה צו (שם.) שיש בו משום רפואה. שגליית רפואתו, כגון שתיית כוס ותחנושת מכה (שבת טז.) דרבי האמורר. יחוש הוא, וכמי' (ויקרא יח) ובחוקותיהם לא תלכו (שם.) אין בר רפואה. כגון לחש שאינו ניכר שיהא מרפא (שם.)

^[1] מקדש הוא כלומר בין זכרים בין נקבות כולן קדישים הן אם בהמת קדישים היא שהפילה